

VESTI IZ KULTURE

Učenci predvsem 5. razreda OŠ Karla Destovnika-Kajuha, Nussdorferjeva ulica, so pod vodstvom svojega mentorja prof. J. Centa krajane Štepanjskega naselja prijetno presenetili: v izloženih oknih Emona centra so razstavili svoje risbe na temo: moje počitnice. Sicer malo zakasneli prvi motiv bodo — kot je slišati — kmalu in večkrat zamenjale tematsko aktualnejše likovne razstave, ki naj bi postale stalna oblika zblíževanja šole z okoljem. Vredno pohvale in posnemanja! (Foto: J. K.)

● Aktiv mladih dopisnikov

Člani aktiva mladih dopisnikov s šol naše občine smo v letošnjem šolskem letu že dobro poprijeli za delo. Na 1. seji v septembru — žal je bil na njej odsoten dosejani vodja aktiva Marko Pečauer, ki služi vojaški rok, smo sprejeli letošnji program delovanja našega aktiva in izvolili novo vodstvo. Vodja aktiva je postala Karmen Ogulin, njena namestnica pa Andreja Klemenčič, obe z OŠ Jožeta Moskrčiča. Dogovorili smo se, da se bomo kot poprej sestajali v uredništvu Naše skupnosti. Na drugi seji oktobra meseca pa je pogovor tekkel o vesti kot novinarski zvrsti in o glasilih šol naše občine. Razveseljivo je, da so se v naši sredi po skoraj enoletnem premoru pojavili predstavniki SCTP. Upajmo, da ne zadnjič!

V. ČRNČIČ

● GRADBENI DELAVCI SR SLOVENIJE

IV. kulturno srečanje

Od 18. do 22. oktobra je v Ljubljani potekalo IV. kulturno srečanje gradbenih delavcev SR Slovenije, ki ga je letos organiziralo Industrijsko montažno podjetje iz Ljubljane.

Udeležba na srečanju se iz leta v leto povečuje. Za likovno razstavo je bilo letos poslanih kar 93 slik in 85 fotografij, od katerih je strokovna žirija, ki jo je vodil likovni kritik Peter Krečič, za razstavo izbrala 69 slik in 41 fotografij. Razdeljene so bile v avli in veliki dvorani doma družbenih organizacij KS Stádion za Bežigradom, kjer je bil tudi literarni večer, na katerem je s svojimi deli nastopilo 22 pesnikov. Vsak avtor se je predstavil s po eno pesmijo.

Zaključna prireditev je bila zadnji dan srečanja v hali A na Gospodarskem razstavišču. Nastopilo je 14 pevskih zborov in glasbenih skupin iz največjih slovenskih gradbenih delovnih organizacij.

Zelo zanimivo oceno tega uspešnega kulturnega srečanja slovenskih gradbenikov je podala pisateljica Mira Mihelič, ki je pomagala pri delu literarne žirije in ni skrivala svojega navdušenja nad deli ljubiteljskih kulture gradbenih delavcev. Med drugim je dejala: «Vsi avtorji so dobri, nekateri pa prav izstopajo. Avtorji iz drugih republik so nasploh napisali bolj doživete pesmi in so po izpovedi prepričljivo prekosili slovenske avtorje. Na tem srečanju se mi je odprl povsem nov svet na področju poezije, pristen in avtentičen. Cutiti je bilo, da so pesmi pisali ljudje tako rekoč iz svojega znoja.»

C. PAVLIN

Zbor Vide Pregarc vabi v svoje vrste

Zadnji ukrepi ZIS o omejevanju porabe goriv so posegli tudi na kulturno področje. Pričakovani bi pravzaprav obratno, toda v mešanem pevskem zboru Vide Pregarc je posledica tega ukrepa ta, da na vaje hodi manj pevec. Zakaj tako? Mnogi navdušenci, ki so vadili in prepevali v vrstah tega zbora znane tudi zunaj občinskih meja, se na vaje vozijo iz različnih tudi oddaljenih KS in občin. Točneje povedano — vozili so se.

In kaj zdaj? Mešani pevski zbor, v katerem naj bi prepevalo po dvesto fantov in deklet, mož in žena, vabi v svoje vrste krajanje in krajanke, ki niso preveč oddaljeni od glasbene šole v Mostah. Zakaj? Vsak terek se namreč zbirajo na vajah ob 20. uri v glasbeni šoli Ob Ljubljani 36 (za kinom Triglav)! Tam vadijo, nastopajo pa, kot že povedano, v občinah in zunaj nje. Zato: pridružite se jim!

jp

● VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE ● VZGOJA IN IZO

Izboljšanje položaja delavcev v VVO in OŠ

V letošnjem prvem polletju so bili povprečni osebni dohodki delavcev v vzgojno-varstvenih organizacijah naše občine 10.004 din in so bili za 667 din nižji od povprečnih OD v VVO na območju Ljubljane in za 862 din nižji na območju SR Slovenije. Tudi v osnovnih šolah naše občine so bile razlike: povprečni neto OD so bili 13.565 din, v Ljubljani 14.373 in v SR Sloveniji 13.652. Podobni so podatki tudi za pretekla obdobja.

Možnost za delno odpravo tega zaostajanja (oziroma vsaj za preprečitev nadaljnega večanja razlik) je dala revalorizacija programov SIS družbenih dejavnosti. SIS otroškega varstva je letos povečal VVO sredstva za OD za 26,55%, v primerjavi z letom 1981, SIS za vzgojo in izobraževanje pa osnovnim in glasbenim šolami za 25,8%. Ob tem pa je nastal problem, ker tako visoko povečanje ne bi bilo v skladu z dogovorom o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka. Po določilih tega dogovora morajo namreč OD v družbenih dejavnostih rasti po enaki stopnji kot v gospodarstvu. Ta stopnja pa je bila za polletje le 12,8%.

Izvršni svet naše občinske skupščine je o problematiki razpravljal dvakrat in si pri oblikovanju sklepov pomagal s številnimi sistematičnimi podatki, ki so izkazovali dejansko nizke OD v obeh dejavnostih, še posebno v VVO. Zaradi takega zaostajanja in ogrožanja življenjske ravni delavcev v VVO in OŠ je tudi sprejel sklep, da vzgojno-varstvene organizacije in osnovne šole letos lahko povečuje maso za OD v primerjavi z lanskim letom za 25,8%. Ta odstotek velja seveda le, če je obseg dejavnosti enak kot v preteklem letu. Če je ta povečan ali zmanjšan (novi prostori, več ali manj vpisanih učencev, več ali manj oddelkov); bo o tem razpravljal občinski komite za družbene dejavnosti in sprejemal ustrezna stališča.

Ob tem dovoljenem povečanju mase za OD pa se je v šolah pojavil drug problem. V finančnem načrtu izobraževalne skupnosti je namreč le 76-odstotno pokrita obvezna minimalna amortizacija; preostalih 24% mora kriti organizacija sama. To

pa največkrat pomeni pokrivanje amortizacije iz mase sredstev za OD. Do tega problema je prišlo zato, ker so nekateri računali (in še vedno računajo), da bo zakon o amortizaciji spremenjen in da šolam ne bo potrebno v celoti zagotoviti sredstev za pokritje amortizacije. Tega pa seveda ne bo.

Šolam torej ostane, da poiščejo notranje rezerve (ki jih pa ni več dosti) ali pa da iz svojih osebnih dohodkov krijejo amortizacijo. Ostaja pa trpko vprašanje: Zakaj nekdo meče delavcem v OŠ pesek v oči?

Komite za družbene dejavnosti je na ta problem opozoril občinsko izobraževalno skupnost na seji skupščine 4. oktobra

1982. Tudi ena od delegatki iz zbora izvajalcev je zahtevala, da se jim pokrije amortizacija v celoti. Vendar so ta prizadevanja naletela na gluha in nezainteresirana ušesa uporabnikov, ki jih to najbrž kdo ve koliko ne zanima, in izvajalcev, ki se očitno sploh niso zavedali, kaj sprejemajo.

Kljub vsemu pa ostaja dejstvo, da se bodo osebni dohodki delavcev v VVO in OŠ izboljšali in da bo to nekoliko ustavilo negotovanje, slabo voljo in odhajanje teh delavcev v druge poklice. Ob razpletu, kakršen se kaže, pa bomo dosegli tudi to, da se bodo osebni dohodki v VVO vsaj približno izenačili z OD v OŠ. V preteklosti so bili namreč OD na pogojno nevalificiranega delavca v VVO za približno 10—12% nižji od OD na pogojno nevalificiranega delavca v osnovnih šolah.

OBČINSKI KOMITE ZA DRUŽBENE DEJAVNOSTI

Na obisku v novi enoti VDC

Nedavno je bil v delu bivših prostorov knjižnice Jožeta Mazovca na Zaloški cesti odprt sodoben varstveno delovni center — VDC — za druževno prizadete občane. V svoje obravnavanje vključuje duševno zmerno in težje prizadete odrasle občane našega mesta.

Njihova prizadetost jim zaradi omejene delovne uspešnosti

Tudi statve v novem centru omogočajo koristno delo — J. K.

onemogoča zaposlitev v normalnih delovnih razmerah. Potrebni so vodenja od rojstva do smrti, vendar njihova prizadetost ni in ne sme biti razlog, da bi bili izločeni iz družbe. Pri skrbnem učenju in vodenju lahko do neke stopnje skrbijo zase, se gibljejo v ožjem ali širšem okolju in opravljajo okolju in opravljajo manj zahtevna, vendar koristna dela. Priprave za odprtje nove enote VDC v naši občini so se že začele že lansko leto in že lep čas je jasno, da je ta enota le prva stopnica h gradnji celovitejših strukture tovrstnih ustanov.

Vodja enote je Boris Blaznik, ki skrbi, da varovanci kar najbolje opravljajo dane naloge in razvijajo svoje sposobnosti.

JURIJ KORENC

● OB RAZSTAVI SLIKARSKIH DEL JOŽETA TRPINA V KD ŠPANSKI BORCI

Krajina v akvarelu in temperi

Med slovenskimi slikarji, ki so večino svojega slikarskega dela posvetili realističnemu upadanju in pri tem uspeli ohraniti tudi neko stopnjo popularnosti pri občinstvu, je tudi akademski slikar Jože Trpin.

Povojni val eksperimentiranja in sprejemanja abstrakcije je sicer vsaj nekoliko oplazil tudi tega slikarja in še vedno so tudi nekatere nove kompozicije razločljive predvsem iz teh pobud. Kolikor pa lahko na hitro presodimo, od kod je slikar jemal moč, da je vztrajal pri slikarsko tradicionalnem, vendar jasnem slogu in seveda tudi njemu primerni slikarski snovi, moramo to iskati predvsem v zelo uspešnih Trpinovih začetkih.

Leta 1910 v Ljubljani rojeni slikar je diplomiral na ljubljanski likovni akademiji leta 1949, torej v času, ko so tako učitelji kot učenci brez kakršnihkoli pomislekov pristajali enotno na poziciji realizma. Z nedvomno zanesljivim slikarskim znanjem, ki ga je v tedanjih programskih okvirih mogla nuditi akademija, se je Jože Trpin takoj vidno vključil v izpolnjevanje slikarskih nalog povojnega časa. Ko so se slovenski umetniki kar po vrsti in številčno pričeli pod vpliv zahoda odvracati od kakršnegakoli realizma oziroma jasnega upodabljanja obdajajočega jih sveta, je imel Jože Trpin nedvomno več vzrokov, da kot slikar ni krenil za večino. Uporabnost že uveljavljenega slikarjevega načina zadovoljevanja vsakodnevnih umetniških nalog je vsaj v zmanjšani meri še tudi naprej ostala aktualna. Slikarju se ni bilo potrebno bistveneje spreminjati, saj je bilo

Kulturni dom ŠPANSKI BORCI

zelo malo konkurence oziroma takšnih slikarjev, ki so se lotevali podobnih nalog in pri tem poskušali uveljaviti svoj način dela. Vsekakor pa bi pravi pogled v Trpinovo slikarstvo lahko dobili šele z večjo retrospektivno razstavo. Jasnejša bi bila tudi podoba Trpinovega krajinarstva, ki zavzema sicer velik del slikarjeve produkcije.

Ob zdajšnji predstavitvi dvajsetih akvarelov in temper iz zadnjih treh, štirih let, je mogoče ugotoviti, da sta si obe tehniki pri Trpinu po slikarskem izrazu zelo blizu. Pri obeh slikarskih zvrsteh je dosežena dokaj podobna svetlobna intenzivnost barv, med katerimi prevladuje zelena, ki redno nastopa skupaj z modro. S primerjavo med starejšimi in novjšimi deli lahko dalje ugotovimo, da stremi slikar po vse večji barvni čistosti in hkrati tudi po barvnem poenostavljanju. Slike so si med seboj zato dokaj sorodne, način gledanja na krajino jih samo še bolj povezuje. Krajina ohranja v motivih hitro spoznavanje topografske krajevne značilnosti in je zasnovana vedno bolj ali manj tudi kot ilustracija določenega kraja. Če primerjamo panoramsko zasnovane slike v temperi tehniki, kot so Studor, v Bohinju, Planina Zajamniki ali Pomlad na Rašici (vse tri slike so iz leta 1982), se pokažejo slike zanimive predvsem zaradi izbire različnih motivov, bolj kot zaradi podajanja različnih razpoloženj. V tem pogledu in tudi glede na sporočeni način slikanja pa izstopa sicer splošno slikarsko tudi pri drugih zelo priljubljeni motiv, naslovljen Piranske strehe (1982). Običajna težnja po ilustrativnosti je tu podrejena prefinjenemu slikarskemu gledanju in je zato ta Trpinov akvarel slikarjevo najbolj osebno delo na razstavi. Slikarska izpoved preglaha sicer vsiljivo rutino.

MIRKO JUTERŠEK

Harold Pinter: Stari časi

Javna uprizoritev četega letnika dramske igre in gledališko-radijske režije AGRFT pod vodstvom izrednega profesorja Poldestva Bibiča in docenta Zvoneta Šedlbauerja; koprodukcija AGRFT in KD Španski borci (premiera junija 1982).

Harold Pinter sodi s svojimi najvidnejšimi dramskimi besedili (Vrnitev, Hišnik, Stari časi, Zabava za rojstni dan, Soba, Prevara itn.) že v sodobno klasiko. Skupaj s še nekaterimi sodobnimi angleškimi dramatikami (Osborne, Whesker, Bond, Stoppard, Šiffer, Ayckbourn) pomeni del žezelniskega repertoarja slehernega sodobnega orientiranega evropskega gledališča. Tudi slovensko gledališče ni moglo in ne more mimo njegove dramatik in tako smo imeli slovenski gledalci priložnost, da smo si ogledali že nekaj odličnih uprizoritev Pinterjevih del: Vrnitev v Mali dramati SNG v Ljubljani, v kateri je zaigral eno svojih velikih vlog Stane Sever, Hišnik v SLG v Celju v režiji Zvoneta Šedlbauerja, Stari časi in Prevara v Mali dramati oziroma v Drami SNG v Ljubljani v režiji Mirana Herzoga, Zabava za rojstni dan v MGL (režija Zvone Šedlbauer) in nazadnje ponovno Stari časi v izvedbi absolventov AGRFT, ki bodo novembra in decembra še nekajkrat igrani v KD Španski borci.

Avtorjem uprizoritve (režija, scenografija in kostumografija: Bojan Dobravc, dramaturgija: Mato Valjan, igralci: Bojan Umek, Dušanka Ristič in Saša

Pavček) tokrat ni šlo za sproščanje kakršnihkoli teatralnih instinktov, temveč v veliko večji meri za koncnost v igralskem izrazu. Okolje (srednji sloj sodobne Anglije) je v uprizoritvi pravzaprav komaj nakazano, vsa pozornost uprizoritve je uperjena v raziskave človekove temeljne psihološko-eksistencialne situacije, ki jo dramaturg označuje kot niz vprašanj »o nepopolnosti človekovega spomina, o subjektivnih deformacijah preteklosti, o pomanjkljivosti zavesti časovne kontinuitete, o izgubi identitete, o izviru človekove bivanjske ogroženosti, o strahu pred minljivostjo«. Takšna uprizoritvena zamisel je, kot rečeno, narekovala osredotočenost na igro kot posebne vrste tehnike psihološke študije (razkrojene) osebnosti in odnosov. To je pa vodilo v koncept sodobnega komornega gledališča, ki se izogiblje slehernemu patosu in ostaja po svojem izrazu zadržano tudi v (psihološko) najbolj ekstremnih trenutkih.

Vse to zahteva seveda tudi od gledalca dokajšnjo zbranost in hkrati potrpežljivost, oziroma kontemplativno sposobnost, kajti Pinterjevi Stari časi v izvedbi absolventov AGRFT ga ne bodo niti lagodno uspavali niti poceni zabavali pa tudi njegovih čutov navajenih hrupne glabe in kričev vizualnih senzacij, ne bodo zadovoljevali. Skušali ga bodo pritegniti v skupno razmišljanje (tudi) o njem samem.

TONE PERŠAK

● Prireditve v KD Španski borci

V ponedeljek, 15. in torek, 16. novembra — diplomatska predstava slušateljev akademije za gledališče, film, radio in televizijo: Harold Pinter Stari časi, režija Bojan Dobravc. Predstavi se obakrat pričneta ob 19.30. V četrtek, 18. novembra ob 19.30 — koncertni večer tria Lorenz.

LIKOVNI SALON IN AVLA

Od 16. do 25. novembra — razstava ob dnevih Celovca v Ljubljani.

VABLJENI!